

දකුණු ආසියාව පිළිබඳ අදහස සහ
කලාපීය දැනුම් නිශ්පාදනයේ කේන්ද්‍රීය අභිනති

සසංක පෙරේරා

දකුණු ආසියාව යන යෙදුම ලෝකයේ බොහෝ තැන්වල වගේම ලංකාවෙන් භාවිත වෙන්නේ එතරම් සැලකිල්ලකින් හෝ ප්‍රවේශමෙන් නොවන බවයි මට පෙනෙන්නේ. මේ නිසාම, ‘සිංහල භාෂාව, සාහිත්‍යය සහ සංස්කෘතික අධ්‍යයන: දකුණු ආසියානු පර්යාලෝකය’ යන නමොව යටතේ කෙරෙන මේ සමන්ත්‍රණයේදී මම හිතුවා, ඊට පුළුල් බුද්ධිමය පදනමක් සපයන්න, මේ යෙදුම, නැතිනම් පද දෙක සහ එහි ඇති ගැටළු ගැන කතා කිරීම සුදුසු කියලා සාපේක්ෂ වශයෙන් විස්තරාත්මකව. ඒ සඳහා මම මීට වසර කීපයකට පෙර ලිවූ ලිපි දෙකක් සහ හයිඩ්‍රජන් බර්න් විශ්වවිද්‍යාලයේ 2019 දී කළ ආරාධිත දේශනයක් යම් දුරකට පදනම් කරගන්නත් මම බලාපොරොත්තු වෙනවා.¹

ඊට පස්සේ මගේ අදහස, ඒ අදහස් දැක්වීම මත පදනම්ව, මේ කලාපයේ දැනුම් නිශ්පාදනයේ කේන්ද්‍රීය අභිනති කීපයක් පිළිබඳ යම් ඉහි කීපයක් පමණක් කෙටියෙන් සලකුණු කරන්න මේ සම්භාෂණයට විශේෂ අවධානය සහිතව.

මහාචාර්ය ඉමිනියාස් අහමඩ්ගේ සරල යෝජනාව වන්නේ, “දකුණු ආසියාව යන අදහස නව මෙන්ම පැරණි අදහසක්” බවයි (Ahmed 2012: 1). මගේ විශ්වාසය, මේ සරල අදහස, කලාපය හා සම්බන්ධ ඓතිහාසික හා සමකාලීන ප්‍රභේදිකා සන්දර්භය තේරුම්ගැනීම සඳහා පරිපූර්ණ ඥානවිද්‍යාත්මක අර්ථයක් සම්පාදනය කරන බවයි. ඔහු මෙයින් අදහස් කරන්නේ, ‘දකුණු ආසියාව’ යන යෙදුම අලුත් දෙයක් බවයි. කෙසේ වෙතත්, මේ හා සසඳන විට, මේ යෙදුම සමග “එහි ජීවත් වෙන ජනතාව සහ කලාපය ගොඩනැගීමට ඉවහල් වන දේවලුන්” ඇතුළත් වේ නම්, එය “ශිෂ්ටාචාරමය සහ ඓතිහාසික” සාධක මත පදනම් වූ තරමක් පැරණි අදහසක් බවත්” ඔහු පවසනවා (Ahmed 2012: 1).

එම සන්දර්භය තුළම, මහාචාර්ය අශීශ් නන්දි විසින් යෝජනා කරන්නේ, “දකුණු ආසියාව යන අදහස මෙන්ම එහි පවතින ජාතික රාජ්‍යයන් ද අර්ධ වශයෙන් කෘතීම” වන අතරම, දකුණු ආසියාව යන අදහස ද “අර්ධ වශයෙන් අප මත පනවන ලද එකක්” බවයි (Nandy 2005: 241). ‘දකුණු ආසියාව’ යන තත්කාලීන යෙදුම එක්සත් ජනපද රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව මගින් මුලින්ම සම්පාදනය කල අතර, එය එක්සත් ජනපද විසින් දෙවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු සහ තුෂ්නි යුද සමයේ දේශපාලන බලපෑම් තේරුම් ගත් ආකාරයේ ප්‍රතිඵලයක් ද විය.

මේ කලාපයේ භාවිතයේ පවතින අනෙකුත් බොහෝ සමකාලීන අදහස් සහ ප්‍රවර්ග මෙන්ම, එය ද එහි සුක්ෂ්මතා හා ගැටළු සැලකිය යුතු ලෙස ගවේෂණය නොකර, සාක් සංවිධානය සහ එය සමන්විත වන ජාතික රාජ්‍ය අට විසින් දේශපාලනිකව වර්තමානය වන විට වැලඳගෙන ඇති ආනයනික අදහසකි.

සාර්ක් සංවිධානය මට්ටමින් සහ ඊට අයත් වන ජාතික රාජ්‍යයන්ගේ සංජානනය තුළ, දකුණු ආසියාව හුදෙක් දේශපාලනික හා සිතියම් විද්‍යාත්මක සංකල්පයකි. එලෙසම, දෛනික ව්‍යවහාර මට්ටමේදී එය නොසැලකිලිමත් ලෙස භාවිත කරන සංකල්පයකි. එය ද සිදුවන්නේ, ඉන්දියාව, පාකිස්තානය, බංග්ලාදේශය සහ ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධයෙන් සැලකිය යුතු මට්ටමේ ගොඩබිම් සහ සමුද්‍ර දේශසීමා ගැටලු පවතින අතර සහ කලාපීය දේශපාලනයේ සුපැහැදිලි අසමානතා මධ්‍යයේ ය. 1985 දී සාර්ක් සංවිධානය ස්ථාපනය කරන තෙක්ම දකුණු ආසියාව යන යෙදුම බොහෝ දුරට භාවිත වූයේ කලාපය තුළ නොව, ඉන් පරිභාහිරවය. දකුණු ආසියාව ද ඇතුළුව,

1. අමතර තොරතුරු සඳහා කියවන්න මවිසින් රචිත, ‘Re-imagining and Re-narrating South Asia Artists’ Travel and the Practice of Visual Art as a New Experiential Cartography’ යන ලිපිය (දේවි නාන් පාට්ක් සංස්කරණය කළ Another South Asia!, නව දිල්ලිය: ප්‍රයිමස් බුක්ස්, 2017) සහ ‘‘South Asia’ as an Idea and a Problem of Modernity’ ලිපිය (සසංක පෙරේරා, දේවි නාන් පාට්ක් සහ රවී කුමාර් රචිත Against the Nation: Thinking Like South Asians, නව දිල්ලිය හා ලන්ඩන්: බ්ලූම්ස්බරි ඇකඩමික්, 2019).

අධ්‍යයනය සඳහා පහසු කලාපවලට ලෝකය බෙදීම සිදු වූයේ දෙවන ලෝක සංග්‍රාමය අවසන් වී එක්සත් ජනපද සුපිරි බලවතෙකු ලෙස පැහැදිලි ලෙස මතු වීමත් සමඟ ය.

මෙම අර්ථයෙන් ගත් කල, දකුණු ආසියාව විශේෂිත ප්‍රවර්ගයක් සහ ලේබලයක් ලෙස උතුරු ඇමරිකාව මගින් මුලින්ම නිපදවන ලද අතර, බටහිර යුරෝපය තුළ වඩාත් සුක්ෂ්ම කර, අවසානයේ අපගේ කලාපයට ආනයනය කරන ලදී. මේ ආකාරයෙන් නිර්මාණය කරන ලද සහ එය දැනට පවතින බලවත් කතිකාමය අවකාශය තුළ ‘දකුණු ආසියාව’ යන ප්‍රවර්ගයේ මූලික ගැටලුවක් වන්නේ, එමගින් කලාපය පුරා සංස්කෘතිය, දේශපාලනය සහ සමාජ විචල්‍යයන් බැලූ බැල්මට එක හා සමාන කිරීමයි. එමගින් සිදුවන්නේ එහි ඇති කේන්ද්‍රීය සංකීර්ණතා හා බල දේශපාලනයේ යථාවත් සම්බන්ධයෙන් ඇති විශාල අසමානතා අදාශ්‍යමාන කිරීමයි. මේ සමීක්‍රණය ද ‘දකුණු ආසියානු පර්යාවලෝකය’ ලෙස නම් කර තිබෙන්නේ මේ තත්ත්ව යටතේ බවයි මගේ විශ්වාසයය. අප මතක තබා ගත යුත්තේ, දකුණු ආසියාවට අතීතයේ දී මෙන්ම අදත් මොන දේ සම්බන්ධයෙන් හෝ එකම පර්යාවලෝකයක් නොතිබුණු බවත්, එසේ තිබිය නොහැකි බවත්ය. ඒ ගැන අප කල්පනා කළ යුත්තේ බහු වචනයෙනි. එසේ නොකළහොත්, වර්තමාන තත්ත්ව යටතේ, අප ඉන්දීය ජාතික රාජ්‍යය නිරතුරුවම සම්පාදනය කරන සංස්කෘතික හා දේශපාලනික කතිකාවන්ගේ ගිලී යාමට ඇති අවකාශ බෙහෙවින් වැඩිය.

මේ සන්ධර්භය තුළ, මා මූලික යෝජනා දෙකක් කිරීමට කැමතියි:

- 1) මින් පළමුවැන්න නම්, දකුණු ආසියාව යන ප්‍රවර්ගය ගොඩනැගීමේදී සහ එහි අරුත පිළිබඳව පවතින ගැටලු කෙසේ වෙතත්, කලාපය පිළිබඳ යම් පරිකල්පනයක් පූර්ව යටත් විජිත අතීතයේ විවිධ ආකාරවලින් නොතිබූ බව හෝ පුද්ගලයින්ගේ ගේ හා කණ්ඩායම්වල විවිධ ආකාරයේ භාවිත ඔස්සේ වර්තමානයේ නොපවතින බවක් හෝ මින් අදහස් නොවේ. නමුත් මෙයින් බොහෝමයක් පවතින්නේ නොසැලකිලිමත් ලෙස අද දින භාවිතයට ගැනෙන දකුණු ආසියාව යන අදහසට ඔබ්බෙන්, නැවත සොයා ගත යුතු හා ප්‍රතිනිර්මාණය කර ගත යුතු අදහසක් වශයෙනි.
- 2) මින් දෙවැන්න නම්, සාර්ක් සංවිධානය සැබැවින්ම ක්‍රියාකාරී සහ සාපේක්ෂ වශයෙන් හෝ ආභ්‍යන්තරිකව එතුළ ඇති රටවල් සම්බන්ධයෙන් සමාන බලයක් ක්‍රියාත්මක කරන කලාපීය සංවිධානයක් ලෙස ගොඩ නැගී නැති බවයි. මීට හේතුව, බොහෝ දුරට සාර්ක් සංවිධානය තුළ රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික සම්බන්ධතාවලදී ජාතික රාජ්‍යයන්ගේ ආධිපත්‍යය නිරතුරුවම මතු වීම සහ එනිසාම කලාපීය හැඟීමක් මතු වීම වලක්වාලීමය. සාර්ක් සංවිධානය විධිමත් ලෙස ස්ථාපිත කර වසර 30කට වැඩි කාලයක් ගතවී ඇතත්, මෙම ගැටළුකාරී තත්ත්වය සැලකිය යුතු ලෙසකින් විසඳා ගැනීමට එම සංවිධානයට අද වන තුරුම නොහැකි වී තිබේ.

දකුණු ආසියාව, ප්‍රදේශයක්, අදහසක් සහ ගැටලුවක් වශයෙන් දකින්නේ කෙසේද?

ගුණරත්න සහ වයිස් සඳහන් කරන්නේ, ‘එන්ද්‍රිය එකමුතුවක්’ පිළිබඳ හැඟීමක් නොමැති, අධ්‍යයනය සඳහා සිතියම් ගත කර ඇති ‘අග්නිදිග ආසියාව’ වැනි බොහෝ ලෝක කලාප හා සසඳන විට, සාමූහිකව ගවේෂණය කළ යුතු රාජ්‍ය සමූහයක් ලෙස දකුණු ආසියාව තෝරා ගැනීමේ තර්කය වඩාත් පැහැදිලි බවයි (ගුණරත්න සහ වයිස් 2014: 4). ඔවුන් පෙන්වා දෙන පරිදි, මෙම රටවල් “පොදු අතීතයකින් ව්‍යුත්පන්න වූ සංස්කෘතික බැඳීම්වලින් මෙන්ම බ්‍රිතාන්‍ය ඉන්දියානු අධිරාජ්‍යයේ උරුමය” වශයෙන්, නිල යටත් විජිතකරණයෙන් පසුව බිහි වූ ජාතික රාජ්‍යයන් තුළ ස්ථාපිත වූ “ව්‍යවස්ථාමය පාලන ක්‍රම, රාජ්‍ය පරිපාලනය, හමුදා සංවිධානය, සමාන නීති පද්ධති සහ ඉංග්‍රීසි බස පොදු ප්‍රභූ භාෂාවක්” වශයෙන් පැවතීම යන කරුණු වැදගත් වේ (Guneratne and Weiss 2014: 4-5). කෙසේ වෙතත්, මා දකින පරිදි මේවායින් වඩාත් තීරණාත්මක වන්නේ, සැලකිය යුතු දුරකට පොදු සහ සාපේක්ෂ වශයෙන් සම්බන්ධ වූ අතීතයක සංස්කෘතික බැඳීම් ය. එනමුත්, මේවා තත්කාලීන කලාපීය හා ජාතික දේශපාලන කතිකා තුළ බොහෝ දුරට නියෝජනය වන්නේ අවම වශයෙනි.

බොහෝ දේශසීමා ආරවුල් මධ්‍යයේ වුව ද දකුණු ආසියාව පිළිබඳ සිතියම්වේදී එකඟතාවක් මූලික මට්ටමකින් ඇති කර ගත හැකිය. නමුත් වඩාත් නිවැරදිව අප එය තේරුම්ගත යුතුව ඇත්තේ, අසම්පූර්ණ අදහසක් ලෙසත්, තවමත් පරිපූර්ණ වශයෙන් විසඳා නොගත් ගැටලුවක් ලෙසත් ය. අසම්පූර්ණ අදහසක් ලෙස අප මෙම කලාපය තේරුම් ගන්නන්ට උත්සාහ කළහොත්, සාපේක්ෂ වශයෙන් පොදු සංස්කෘතියක සහ ඉතිහාසයක බෙහෙවින් වැදගත් අංග සැලකිල්ලට ගත්ත ද, එය තවමත් නිසි ලෙස ඒකාබද්ධ කලාපයක් ලෙස ගොඩනඟාගෙන නැති බව පිළිගත් යුතුය.

මෙයට හොඳම උදාහරණය නම්, පසුගිය වසර තිහකට අධික කාලයක් මුළුල්ලේ සාර්ක් සංවිධානයේ කේන්ද්‍රීය අසාර්ථකත්වය යි.

පරිපූර්ණ වශයෙන් විසඳා නොගත් ගැටලුවක් ලෙස අප දකුණු ආසියාව තේරුම් ගන්නට උත්සාහ කළහොත්, අපට පෙනෙන්නේ, මේ කලාපය නොයෙකුත් දේශපාලනික, සමාජයීය සහ වෘත්තීයමය පදනම් මත පිහිටා ඒකාබද්ධ කලාපයක් ලෙස සාක්ෂාත් කර ගැනීමට නොහැකි වී තිබෙන බවයි. එයට හේතුව තමන්ගේ පටු ජාතිකවාදීමය සීමාවන්ගෙන් මිදී, කලාපයේ සාමූහික ඉතිහාසය තේරුම්ගැනීමට එහි පවතින ජාතික රාජ්‍යයන්ට හා එහි නායකයින්ට නොහැකි වී ඇති නිසාය. දකුණු ආසියාව පිළිබඳ අදහසේ දීර්ඝ කාලීන පාක්ෂිකයෙකු හා සිහින මවන්තෙකු වන ඉම්නියාස් අහමඩ්, එම සිහිනය හා බලාපොරොත්තුව සුන්වූ සුපැහැදිලි මොහොතක කලාපය විස්තර කළේ, ‘අවුල් සහගත්’ සහ ‘එක තැන පල්වෙන’ මඩ වලක් වශයෙනි (Ahmed 2002). මේ අර්ථ දැක්වීම බොහෝ මට්ටම්වලදී යථාර්ථයක් බවත් අපි අත්දැකීමෙන්ම දනිමු. එම කලකිරීම ම, ටී.එස්. එලියට් ගේ අදහස් ද එක් කර ගනිමින් අහමඩ් පහත සඳහන් ප්‍රශ්නය ඔස්සේ නැවතත් ඉදිරිපත් කරයි: “අපි අපටම ආවේනික වූ අයුරින් ‘හිස් දකුණු ආසියාවක්’, ‘හිස් සාර්ක් සංවිධානයක්’ සහ ඇත්ත වශයෙන්ම ‘හිස් දකුණු ආසියාතිකයෙක්’ ගොඩ නගා ගෙන නැත්ද?” (අහමඩ් 2002).

මෙලෙසින් දකුණු ආසියාව වර්තමානය වන විට පරිකල්පනය කර ගැනීමට අපහසු සහ සාක්ෂාත් කර ගැනීමට ඊටත් වඩා දුෂ්කර කටයුත්තක් බවට පත්ව ඇත්තේ ඇයි? මෙම ප්‍රශ්නයට අර්ධ පිළිතුරක් සපයමින්, අසීෂ් නන්දි පවසන්නේ, “බොහෝ රාජ්‍යයන් තමන්ව නිර්වචනය කිරීමේදී තමන් කවරුන් ද යන්න පවසනවාට වඩා, තමන් කවුරුන් නොවන්නේද වශයෙන් විස්තර කරන එකම ලෝක කලාපය දකුණු ආසියාව” (“not by what they are, but by what they are not”) බවයි. මෙම සන්දර්භය තුළ, ඔහුට අනුව, “පාකිස්ථානය, ශ්‍රී ලංකාව සහ නේපාලය ඉන්දියාව නොවී සිටීමට සැහෙන උත්සාහයක් ගන්නා අතර, “බංග්ලාදේශය ඉන්දියාව සහ පාකිස්තානය යන දෙකම නොවී සිටීම යන වඩාත් අපහසු කාර්යයේ නිරත වෙයි (while Bangladesh “has taken up the more onerous responsibility of avoiding begin both India and Pakistan”)” (Nandy 2005: 541). නන්දිගේ මේ අතිශයෝක්තිය යම් දුරකට කලාපීය දේශපාලනය අතිශයින් සරල කළද, මට පෙනෙන පරිදි, ඔහු යම් මට්ටමක දී මෙසේ විතර කරන්නේ, ජාතික රාජ්‍යයන් තමන්ගේ සමකාලීන දේශපාලන අවශ්‍යතා මත පදනම්ව, කලාපයේ අන් රටවල් තමන්ට ප්‍රතිවිරෝධී ‘අනෙකා’ ලෙස නිරතුරුවම තේරුම් ගැනීමේ ප්‍රවනතාවයි. මෙයින් සිදුව ඇත්තේ, මා කලින් සඳහන් කළ පොදු සංස්කෘතික භාවිත සහ මතකයන් කලාපීය සහ ජාතික-පරිස්ථානීය දේශපාලනයෙන් ඇත් වීමය.

වඩාත් අවාසනාවන්ත කාරණය වන්නේ, මෙම භාවිත සහ ඉතිහාස කලාපයේ බොහෝ සාමාන්‍යය ජනයා ගේ සාමූහික මතකයේ ද තවදුරටත් රැඳී නොතිබීමයි. මෙම සන්දර්භය තුළ, දකුණු ආසියාව “අකමැත්තෙන් ජාතික රාජ්‍යයන් බවට පත් වූ රාජ්‍ය සමූහයක්” (“collective of reluctant states”) ලෙස ලෙස නන්දි විසින් කරන අර්ථ දැක්වීම බෙහෙවින් සාධාරණ වේ (Nandy 2005: 541).

කලාපයේ ජාතික රාජ්‍යයන් ඔවුන්ගේම ස්වයං-අනන්‍යතාවක් ප්‍රමාණවත් ලෙස ස්ථාපිත කර නොමැත. මේ නොහැකියාව නිසාම, සැබැවින්ම ක්‍රියාත්මක වන සහ ඒකාබද්ධ කලාපයක් සාක්ෂාත් කර ගතහොත්, එක එක රාජ්‍යයේ ස්වයං-අනන්‍යතාව, තම භූමිය පිලිබඳ හැඟීම හා ඒ මත පදනම් වූ ජාතික අනන්‍යතාව ජාතියේ දේශසීමාවලට ඔබ්බේ සිට පැමිණෙන සංස්කෘතික හා දේශපාලන ක්‍රියාවලි මගින් අකා මකා දමයි හෝ ගිලගනු ඇතැයි යන බිය මේ සෑම රටක් තුළම ඇති කර තිබේ.

දකුණු ආසියාව යන අදහස සහ ප්‍රදේශය මෙතරම් ගැටලුකාරී සහ ව්‍යාකූල වීමට ප්‍රධානතම හේතුව නම් එහි ඉතිහාසය නිසි ලෙස තේරුම් නොගැනීමත්, එය හුදු සිතියම්වේදී සහ ප්‍රභල භූ-දේශපාලනික පර්යාවලෝකයන්ගේ අවශ්‍යතා තුළ ගිලී ගොස් ඇති නිසාත් බව මගේ තේරුම් ගැනීමයි. මේ පැරණි ඉතිහාසය සහ එහි වර්තමාන දේශපාලනික භාවිත අප මොහොතකට කෙටියෙන් සලකා බලමු.

නන්දි පවසන ආකාරයට, 1980 ගණන් වලදී ‘දකුණු ආසියාව’ යන යෙදුම කලාපයේ ජනප්‍රිය වූයේ, ඒ සඳහා “මධ්‍යතන යුගයේ භාවිත නම් වූ ‘හින්දුස්ථාන්’ හෝ ‘අල් හින්ද්’ සහ එහි වඩාත් පැරණි නම් වූ භාරත්වර්ෂ හෝ ජම්බුද්වීප් යන පද මෙන්ම, වඩාත් මෑත කාලීනව භාවිත වූ හා තවමත් භාවිත වෙන ‘ඉන්දියානු අර්ධද්වීපය’ හෝ ‘ඉන්දියානු උපමහාද්වීපය’ යන යෙදුම් දෘෂ්ටිවාදීමය වශයෙන් අපවිත්‍ර වී තිබීම නිසාය (Nandy 2005: 542). මීට

හේතුව මේ සියලුම පද ඉන්දියානු ජාතික රාජ්‍යය සමඟ එහි සමකාලීන දේශපාලනය ඔස්සේ ගැටළුකාරී ලෙස සම්බන්ධ වීම හේතුවෙන්. වෙනත් වචන වලින් කිවහොත් නන්දිට අනුව, දකුණු ආසියාව යනු “ඇත්ත වශයෙන්ම ඉන්දියාව සඳහා එහි පැරණි, පුළුල් අර්ථයෙන් යෙදූ හා එහි ජාතික රාජ්‍යමය අදහසින් නොයෙදූ පදයක්ය” (Nandy 2005: 542). ගුණරත්න හා වයිස් ද මීට සමාන අදහසක් ඉදිරිපත් කරමින් පවසන්නේ, “දෙවන ලෝක යුද්ධයට පෙර, බ්‍රිතාන්‍යය අධිරාජ්‍යයමය කතිකාව තුළ ඉන්දියාව යන ‘ඔටුන්නෙහි මැණික්’ (Jewel of the Crown) ලෙස මෙම කලාපය සරලව හැඳින්වූ බවයි (Guneratne and Weiss 2014: 4). නමුත් මේ එක අර්ථකතනයක් වත් සාර්ථක නොවේ. ඒවා අසම්පූර්ණ වේ. මේවා තත්කාලීන ඉන්දීය දේශපාලනය හා සම්බන්ධ වී ඇති ආකාරය නිසා ඇතිවෙන ගැටළු මේ අදහස්වලින් සැලකිය යුතු ලෙසකින් සලකා බලා නැත.

හින්දුස්ථාන්, අල් හින්ද්, භාරත්වර්ෂ සහ ජම්බුද්වීප් වැනි යෙදුම් බොහෝ විට වර්තමාන ඉන්දියාව යන ජාතික රාජ්‍යයේ දේශසීමා තුළ සහ ඉන් ඔබ්බට විහිද ගිය බෙහෙවින් පුළුල් ප්‍රදේශයක් සඳහා මධ්‍යකාලීන හා පුරාණ අතීතයේ දී භාවිත කළ බව නිවැරදිය. බ්‍රිතාන්‍ය අධිරාජ්‍යයේ ‘ඔටුන්නෙහි මැණික්’ වශයෙන් යටත් විජිත යුගයේදී හැඳින්වූයේ පුළුල් උප-මහාද්වීපික දකුණු ආසියාවේ සැලකිය යුතු කොටසකි. එයට වර්තමාන ඉන්දියාව, පාකිස්තානය සහ බංග්ලාදේශය වැනි රටවල් අයත් වූවා මෙන්ම වර්තමාන ඇෆ්ගනිස්තානය, ලංකාව, මාල දිවයින හා භූතනය අයත් වූයේ නැත.

නමුත් දකුණු ආසියාව යන අදහසේ යෝජකයින් විසින් යෝජනා කරන ආකාරයේ කලාපීයවාදයක් හෝ ‘කලාපීය විඥානය’ වශයෙන් අද බලාපොරොත්තු වන දේ කලාපය පිලිබඳ මේ පැරණි අදහස්වල ඇතුළත් වී තිබුණේ නැත. මීට සාපේක්ෂව, මේ අදහස්වල ඇතුළත් වී තිබුණේ බෙහෙවින් අපැහැදිලි, නිරතුරුවම වෙනස්වන සුලු හා බොහෝ නම්‍යශීලී අදහස් ගොන්නකි. නමුත් ඒවාට වෙළඳ සංචාර හා වන්දනා වැනි ගමන්බිමන් වලදී අත්දුටු සජීවී යථාර්ථ, කාලීනව ජනප්‍රිය වූ අදහස්, මිත්‍යාකතාවලින් කලාපයේ යම් ස්ථාන ගැන පැවසුණු දේ ආදිය ද ඇතුළත් විය.

වෙනත් වචන වලින් කිවහොත්, මෙම පැරණි අත්දැකීම් හා අදහස් ඇතැම් මට්ටම්වලදී තත්කාලීන ප්‍රජාවන්ට සමීප වූ අතර, අන් මට්ටම්වලදී බෙහෙවින් දුරස්ථ විය. අනෙක් අතට, උපමහාද්වීපික ප්‍රදේශවලට සාපේක්ෂව වර්තමාන දකුණු ආසියාවටම අයත්, එනමුත් ඉන්දීය උපමහාද්වීපයෙන් සාගරය හරහා වෙන් වූ ශ්‍රී ලංකාව සහ මාලදිවයින වැනි වර්තමාන ජාතික රාජ්‍යය හින්දුස්ථාන්, අල් හින්ද්, භාරත්වර්ෂ සහ ජම්බුද්වීප් යන පද නියෝජනය කළ විස්තීරණ යථාර්ථයේ සහ පරිකල්පනයේ කොටසක් කවදාවත් වූයේ දැයි අප ගැඹුරින් කල්පනා කළ යුතුය.

මෙම විශේෂිත ඓතිහාසික හා දේශපාලන සන්ධර්භය තුළ, “අ-සංස්කෘතික, විත්තවේගීය වශයෙන් හිස්, භෞමික සංකල්පයක්” (Nandy 2005: 542) ලෙස අශිෂ් නන්දි විසින් බැහැර කර ඇති ‘දකුණු ආසියාව’ යන යෙදුම දැනට කලාපය හැඳින්වීම සඳහා ඇති එකම මධ්‍යස්ථ දේශපාලන යෙදුම බව පිළිගැනීමට අපට සිදුවේ. ඒ එහි ඇති සියලුම ගැටළු පිළිගන්නා අතරදීමය.

දැන් අපි මේ දෙසුමේදී මට කෙටියෙන් සාකච්චා කරන්න අවශ්‍ය වූ දෙවන කාරණය දෙස හැරෙමු:

අපි ඉතාමත් කෙටියෙන්, මේ දකුණු ආසියාව යන කලාපය තුළ දැනුම් නිශ්පාදනයේ කේන්ද්‍රීය අභිනති මොනවාදැයි කෙටියෙන් කතාකරමු. ඒ අදහස් මේ සම්මන්ත්‍රණයෙන් නිපදවන දැනුමට, සම්මන්ත්‍රණයෙන් පසු කුමක් සිදු වෙයිද සහ සිදු කළ යුතුද යන පැනවලට පිළිතුරු සැපයීමේදී ප්‍රයෝජනවත් විය හැකියි. මා සිතනාකාරයට මෙවන් ප්‍රධාන අභිනති අවම වශයෙන් දෙකක් තිබේ. ඒවා නම්:

- 1) භාෂාව පිළිබඳ සීමා
- 2) ප්‍රකාශන අවස්ථා සහ විසරණය පිළිබඳ සීමා

අප සම්මන්ත්‍රණයේ නමින් ම පටන් ගමු: , ‘සිංහල භාෂාව, සාහිත්‍යය සහ සංස්කෘතික අධ්‍යයන: දකුණු ආසියානු පර්යාවලෝකය.’ එක අතකින් ලංකාවේ සිංහල භාෂාවෙන් කෙරෙන සම්මන්ත්‍රණයක් හුදු ශ්‍රී ලාංකේය බුද්ධිමය සහ පරිස්ථානීය අවකාශය තුළට සීමා නොකර, දකුණු ආසියාව යන වඩාත් පුළුල් අවකාශය තුළ ස්ථානගත කිරීමට සිතීම ම සැලකිය යුත් මට්ටමේ වැදගත් කරුණකි. නමුත් මෙහි අවසන් ප්‍රතිපලය කුමක්ද?

අප ඒ පිළිබඳ මැනවින් කල්පනා කළහොත් ඊට මා ඉහත සඳහන් කළ සීමා දෙකම බලපෑම් කරන බව තේරුම් ගත යුතුය. උදාහරණයක් වශයෙන්, අද නිෂ්පානය කරන මේ දැනුම පුළුල් දකුණු ආසියා කලාපයට ඉදිරියේදී ගෙන යන්නේ කෙසේද? එය අද දින අප මේ සම්භාෂණයේ යෙදෙන සිංහල බසින් කල හැකිද? එසේම, මේ දැනුම මෙසේ

ගෙන යන්නට අවශ්‍යය ද? එසේ ගෙන යන්නේ නම්, ඒ සඳහා යොදාගන්නා මෙවලම් හා වාහක මොනවාද? එසේ ගෙන නොයන්නේ නම්, මේ දකුණු ආසියා අවධාරණය මෙතැනට ගෙන ආවේ කුමක් නිසා ද? අපි මතුකළ යුතු මූලිකම ප්‍රශ්න මේවාය.

මේ ප්‍රශ්නවලට අපට පිලිතුරු දිය හැක්කේ, දැනට මේ කලාපයේ ඇති දැනුම පිළිබඳ අභිනති සහ ඒවායේ දිශානති මැනවින් තේරුම් ගෙන, ඒවා සමග ගනුදෙනු කරනන මංපෙත් සොයා ගැනීමෙන් පමණි.

කලාපය තුළත්, ඉන් පිටතත් අපට මුහුණ පාන්නට සිදුවෙන ප්‍රධානතම අභිනතියක් වන්නේ කලාපය හා සම්බන්ධව නිෂ්පාදනය කරන දැනුමෙන්, ජාත්‍යන්තරව විසරණය වී ඇති දැනුමේ ඇති අති-විශාල ඉන්ද්‍රිය-කේන්ද්‍රීයත්වය වේ. මෙය ඉතිහාසමය තත්ත්වවලින් ගොඩනැගුණු යථාවක් මෙන්ම තත්කාලීන දැනුම හා බල දේශපාලනය තුළින්ද මතු වූ ද තත්ත්වයකි. ලංකාවට තරඟ කරන්නට සිදු වෙන්නේ මේ තත්ත්ව තුළය. ඉදියාව තුළ සහ කලාපයේ අන් රටවල් වන පාකිස්තානය, බංගලිදේශය වැනි රටවල් තුළ හෝ මේ රටවල් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තරව විසරණය වන දැනුම එසේ වන්නේ, මූලික වශයෙන් ඉංග්‍රීසි බසින් මිස ඔවුන්ගේ ජාතික හෝ පරිස්පානීය භාෂාවලින් නොවේ. මෙය අප රටට ද එක සේ අදාලය. උදාහරණයකට, ලංකා කේන්ද්‍රීය දැනුම යම් ලෙසකින් හෝ ජාත්‍යන්තර බුද්ධිමය කතිකාවට ඇතුළත් වී ඇත්තේ මෙලෙසින් මිස සිංහල හෝ දෙමල භාෂාවලින් නොවේ.

එමෙන්ම, කෙසේ හෝ මෙලෙසින් තරඟ කර, යම් මට්ටමේ හෝ දැනුම පිළිබඳ ශ්‍රී ලාංකේය ජයග්‍රහණයක් කලාපීයව හෝ ගෝලීයව හෝ ලභාකර ගන්නට නම්, අප නිෂ්පාදනය කරන දැනුම නැවුම්, ගුණාත්මක බැවින් වැඩි දැනුමක් විය යුතු සේම, ඒවා කලාපීය සහ ගෝලීය තලයට ගෙනයෑමට අවශ්‍යය යාන්ත්‍රණ සහ ඒවා හසුරුවන ආකාරය පිළිබඳ දැනුම අප සතු විය යුතුය.

මෙහිදී මා යාන්ත්‍රණ ලෙසින් අදහස් කළේ, ජාත්‍යන්තරව පළවෙන හෝ විසරණයවන සාර සංග්‍රහ හා කෘතිවලට ඇතුළත් වීමේ හැකියාව, ඒවා පල කිරීමේ හැකියාව හා මේවා කරනුයේ කෙසේ ද යන දැනුම අප ලභා කර ගත යුතුය යන කරුණුය.

මට පෙනෙන ලෙසින්, මේ සියලුම කරුණු සම්බන්ධයෙන්ම අපට රටක් හැටියට අති විශාල ගැටළු තිබෙන බව පිලිගත යුතුය. විශේෂයෙන් අප දැනුම නිෂ්පාදනය කරන්නේ හුදු යාතුකර්මීය විලාසිතාවක් හෝ ආයතනික උසස්වීම් වැනි දේ සඳහා පමණක් නම්, මා ඉහත සඳහන් කළ ආකාරයේ කේන්ද්‍රීය දැනුමක් රටටවත් ලොවටවත් නිෂ්පාදනය කළ නොහැකිය. එමෙන්ම එසේ නිෂ්පාදනය කළත්, අප ඒවා කලාපයටත්, ලොවටත් ගෙන යන්නේ කෙසේද?

උදාහරණයක් වශයෙන්, මේ සම්මන්ත්‍රණයේ දැනුම වුවද, දිවයිනෙන් පිටතට ගෙනයන්නට අවශ්‍යය නම්, මේ දැනුම නිෂ්පාදනය වන්නේ සිංහල බස හා සංස්කෘතිය කේන්ද්‍ර කරගෙන වුවද, එය ලොවට ගෙන යා හැක්කේ ජාත්‍යන්තර බසකින් පමණි. නොඑසේ නම්, එම දැනුම මෙරට භූගෝලීය හා භාෂා දේශසීමාවලින් ඔබ්බට යන්නේ නැත. එමෙන්ම එම දැනුම එසේ ගෙන යන්නට අවශ්‍ය වාහක අප සතු වේද? එනම්, එවන් හැකියාව ඇති ප්‍රකාශකයින් මෙරට සිටීද? එසේ සිටී නම්, මේ සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාත්මක වන වැඩසටහන් පිළිබඳ අප නොදන්නේ කුමක් නිසාද? දේශීය ප්‍රකාශකයින්ට ප්‍රමාණවත් ජාත්‍යන්තර සම්බන්ධතා තිබේද? අප එවන් ප්‍රශ්න සාමාන්‍යයෙන් මතු නොකරනේ, ලිදේ සිටින ගෙඹි රාජයින් සේ අප අපේම පම්පෝරිය ගසමින් මෙරටට ම වී දහමින් සෙමෙන් ඔහේ වැජඹීමෙන් සතුටු වන නිසාද? එසේ නම්, අපි දකුණු ආසියාව ගැන කතා නොකර, එහි ඇති අභිනති ජය ගන්න ආකාරය ගැන කතා නොකර, අපේ ගෙඹි ස්වරූපයෙන් ම දිගටම සිටින්න අදිටන් කර ගමු.

නමුත් මේ තත්ත්වයෙන් ඔබ්බට යන්නට මේ විශ්වවිද්‍යාලයට හා සිංහල අධ්‍යයනාංශයට ආයතන වශයෙන් හෝ මෙහි සිටින ශාස්ත්‍රඥයින්ට පුද්ගලයන් වශයෙන් හෝ කැමැත්තක් තිබේ නම්, ඒ සඳහා ගත යුතු ක්‍රියා මාර්ග ගැනීමට ඔබ පමා නොවිය යුතුයි. ඒ මාර්ගයට යමක් අවතීර්ණ වේ නම්, හැකි පමණින් ඊට උපකාර කිරීමට මගේ අකමැත්තක් නැත. එවන් තීරණයකට එළඹෙන තුරු ඔබ සැමට ජය.

ආශ්‍රේය මූලාශ්‍ර

Ahmed, Imtiaz, 'South Asia without SAARC', see <http://www.india-seminar.com/2002/517/517%20imtiazh%20ahmed.htm>, 2002, accessed 22 October 2015.

Ahmed, Imtiaz 'Regionalism in South Asia'; *International Journal of South Asian Studies*, Vol. 5, No. 1, p. 1, January–June, 2012.

Guneratne, Arjun, and Anita Weiss, eds., *Pathways to Power: The Domestic Politics of South Asia*, Lanham: Rowman & Littlefield, 2014.

Nandy, Ashis, 'The Idea of South Asia: A Personal Note on Post-Bandung Blues'; *Inter-Asia Cultural Studies*, vol. 6, no. 4, pp. 541–5, 2005.